

Actieplan brandpreventie 2024

Sensibiliseren, (opleiden), adviseren en controleren.

Voorwoord

Het beleid op het vlak van risicobeheersing en de daaruit volgende actieplannen, is gebaseerd op 3 elementen.

1. Het Koninklijk Besluit 'Brandpreventie in de Hulpverleningszone', waarin de elementen actieplan, sensibilisatie, advisering, controle- en interventiedossiers voorkomen.
2. De veiligheidsketen, waarvan pro-actie, preventie en als sluitstuk evaluatie worden opgenomen.
3. De missie van Brandweer Zone Rand om de burger en zijn omgeving de klok rond te beschermen, maakt dat we aandacht hebben voor de situatie thuis, op school, op het werk en in zijn vrije tijd. We trachten de burger ook op verschillende momenten in zijn leven aan te spreken. We starten in de kleuter-, lager en middelbare school, daarna komen de jeugdbewegingen aan bod, vervolgens hebben we aandacht voor de evenementen om af te sluiten met de maatschappelijk kwetsbaren.

Tot nu toe hebben we onze doelstellingen op het vlak van brandpreventie toegelicht via de motivatienota bij de begroting. In tegenstelling tot wat wettelijk voorzien is, werd een actieplan niet afzonderlijk voorgelegd. In 2023 hebben we het actieplan expliciet en afzonderlijk voorgelegd aan de gemeenteraden. Daarop hebben een aantal gemeenten en gemeentelijke diensten inhoudelijk gereageerd. Met deze reacties en de besprekingen, toelichtingen, zijn we aan de slag gegaan en zo is dit document tot stand gekomen.

Op de brandweerdag op 20 oktober 2023 werden de aanwezige burgemeesters opgeroepen om met hun diensten in te gaan op het aanbod dat we ondertussen klaar hebben. Ze waren enthousiast en onderschreven een ruim engagement.

Het document is opgebouwd uit een aantal doelstellingen. Voor heel wat doelstellingen is de samenwerking met gemeentelijke diensten cruciaal, daarom werd de verbetering van de samenwerking met deze diensten afzonderlijk opgenomen, zodat het voor de gemeentelijke administratie eenvoudig is om te bekijken waar zij hoe met ons rond kunnen werken.

Algemeen

Algemeen willen we opmerken dat heel wat partijen verwachten dat de brandweer 'verantwoordelijk' is voor heel wat aspecten op het vlak van veiligheid. Wettelijk is dit echter beperkt tot brandveiligheid en zijn onze mensen ook daarin opgeleid. Zaken zoals valgevaar, stabiliteit van constructies, veiligheid van elektrische installaties gaan verder dan brandpreventie. Deze vallen meestal onder de bevoegdheid van de arbeidsinspectie en de verantwoordelijkheid van de preventieadviseur Welzijn op het Werk.

Inhoud

Voorwoord	1
Algemeen	1
Doelstellingen	3
Doelstelling 1 - Maatschappelijke evoluties volgen	3
Doelstelling 2 - Cultuurwijziging.	3
Kleuters	3
Lagere School	3
Middelbare school	4
Jeugdbewegingen	4
Volwassenen	4
Doelstelling 3 - Ambassadeurs vergroten het netwerk	4
Brandweer Zone Rand	4
Voor maatschappelijk kwetsbaren	4
Doelstelling 4 - Opleidingen voor veiliger evenementen.	5
Gemeentediensten:	5
Organisatoren	5
Politie	5
Doelstelling 5 - Ondersteunen en Toezien	5
Doelstelling 6 - Wettelijke opdrachten	6
Controles	6
Doelstelling 7 - Verbeteren samenwerkingen	7
Hulpverleningszones	7
Gemeentebesturen	7
Sector	9
Derden	9
Doelstelling 8 - Evalueren werking	10
Retex - Leren van Brand	10
Organisatie van de directie	11
Structuur	11
Opleidingen	11
Ondersteuning	11

Doelstellingen

Doelstelling 1 - Maatschappelijke evoluties volgen

Op de brandweerdag op 20 oktober 2023 werden de aanwezige burgemeesters opgeroepen om met hun diensten in te gaan op het aanbod dat we ondertussen klaar hebben. Ze gingen eveneens akkoord dat we in 2024 in overleg zullen gaan met hun diensten om een meerjarenbeleidsplan op te maken voor de beleidsperiode 2025-2030.

Er staan ons een aantal belangrijke uitdagingen te wachten. We denken daarbij onder andere aan:

- De groep ouderen die hoe langer hoe groter wordt. Deze groep mensen blijft hoe langer hoe meer zelfstandig wonen, maar met de leeftijd neemt hun zelfredzaamheid af en hun kwetsbaarheid toe.
- De energietransitie die zich op alle vlakken doorzet. We denken dan aan de impact van de nieuwe technologieën op het vlak van mobiliteit en de impact van de energietransitie op het vlak van infrastructuur.
- Het belang van duurzaamheid en circulariteit neemt en de invloed op de manier waarmee men bouwt wordt hoe langer hoe groter.
- De klimaatverandering veroorzaakt nieuwe risico's en verschuivingen binnen bestaande risico's.

We merken in heel wat gevallen dat veiligheid niet op de eerste plaats komt en men pas na de invoering van deze technologieën en technieken op zoek gaat naar de impact op veiligheid en de maatregelen die getroffen moeten worden.

De wetgever gaat hoe langer hoe meer uit van een risicoanalyse, waardoor we verschuiven van een prescriptieve regelgeving naar een doelgerichte regelgeving. Dit maakt controle door de brandweer hoe langer hoe moeilijker, tot zelfs onmogelijk. Kort op de bal spelen is dan ook noodzakelijk.

Doelstelling 2 - Cultuurwijziging.

Door deel te nemen aan de opleiding en deel uit te maken van de opvoeding, door mensen extra te informeren, verhogen we het bewustzijn en de zelfredzaamheid.

Kleuters

Via de Brandweer Bolderkar bieden we de kleuterleiders en leidsters een pakket aan waar zij rond het thema brandveiligheid kunnen werken. We merkten al bij de lancering dat dit project hen ook aanzet tot creativiteit, waardoor we het pakket in de toekomst kunnen verbeteren.

We promoten het gebruik van de bolderkar door één leeftijdsgroep per kleuterschool. We werken hiervoor samen met de verantwoordelijken van de gemeente bevoegd voor onderwijs, maar zullen de scholen ook rechtstreeks contacteren. We starten met 4 bolderkarren. Het lessenpakket wordt vanaf Q4 2024 samen met andere zones geëvalueerd en herwerkt.

Lagere School

Met het project Vuur, een lessenpakket voor de lagere school, hebben we het afgelopen jaar 2.000 kinderen bereikt. Dit aantal stijgt van jaar tot jaar. We verwachten ook een wisselwerking met de Brandweer Bolderkar. Scholen die enthousiast zijn over 'Vuur', zullen vermoedelijk ook interesse tonen in de Brandweer Bolderkar en omgekeerd.

Met de andere zones die gebruik maken van dit lessenpakket komt er in 2025 een 5-jaarlijkse evaluatie.

We promoten het gebruik van het pakket 'VUUR' door bij voorkeur het 4e leerjaar bij al onze scholen. We werken hiervoor samen met de verantwoordelijken van de gemeente bevoegd voor onderwijs, maar zullen de scholen ook rechtstreeks contacteren.

Middelbare school

In het kader van het Europees project, BeFireSafe@School, werden lessen gemaakt voor het middelbaar onderwijs. We hebben met de bacheloropleiding 'Secundair Onderwijs' van de Karel De Grote Hogeschool, een partner gevonden die dit aanbod wil vertalen naar de situatie in Vlaanderen.

Ondertussen is op het terrein duidelijk geworden dat er een nood is om jongeren te informeren over de gevaren van vuurwerk. We denken dan zowel aan de brandveiligheid, het explosiegevaar, als de mogelijke brandwonden die hierdoor kunnen opgelopen worden. We werken hiervoor samen met de andere Antwerpse zones. We willen ook Oscare hierbij betrekken. Een eerste overleg hierover werd nog in 2023 georganiseerd. We werken mee aan een opleidingspakket rond de gevaren van vuurwerk en zullen dit eind 2024 aan onze scholen aanbieden. We bekijken samen met de scholen welke graad hiervoor het meest geschikt is en hoe we tot samenwerking te komen die ook op lange termijn werkbaar is.

Jeugdbewegingen

We organiseren samen met de jeugddiensten van de gemeenten basisopleidingen brandveiligheid voor alle leiding van de jeugdbewegingen. In 2024 start samen met Ambrassade de promotie voor het vervolg, de opleiding voor de verantwoordelijke voor de jeugdlokalen. We bekijken hoe we dit kunnen koppelen aan veiliger jeugdkampen.

Volwassenen

Naar hen richten we ons vooral via onze opendeurdagen en op lokale evenementen. We hopen dat door hun kinderen te betrekken, ook zij meer aandacht zullen hebben voor brandveiligheid. We kijken naar de projecten van andere zones en in Nederland onder het motto 'beter goed gestolen dan slecht bedacht'.

Doelstelling 3 - Ambassadeurs vergroten het netwerk

Brandweer Zone Rand

In het vormingsplan voor het basiskader, middenkader en hoger kader wordt aandacht besteed aan brandveiligheid en in het bijzonder aan Brandveilig Samenleven. Ook de niet-operationele personeelsleden hebben baat bij deze opleiding. Het doel is dat elk personeelslid van Brandweer Zone Rand vragen over de basis van Brandveilig Samenleven correct kan beantwoorden.

Voor maatschappelijk kwetsbaren

We trachten maatschappelijk kwetsbaren te bereiken langs maatschappelijk assistenten, maar ook langs de poetsdiensten en thuishulpen. In 2023 werden de eerste stappen gezet met de maatschappelijk assistenten en deze werden positief onthaald.

Met zorgkundigen hebben we al jaren ervaring die we kunnen doortrekken naar de poets hulpen en thuishulpen. We organiseren opleidingen met de diensten van de gemeente bevoegd voor de maatschappelijk kwetsbaren, poets hulpen en thuishulpen, maar waar gemeentebesturen die niet zelf aanbieden, zullen we ook naar andere organisaties stappen die deze diensten verlenen.

Ondertussen kijken we hoe we op langere termijn kunnen samenwerken met i-mens. Een organisatie met in 2022 meer dan 11.000 medewerkers en 70.000 unieke klanten.

We werken verder aan het 'gezelschapsspel' Gezondheidsstraat 13 om dit om te vormen tot een spel dat gebruikt kan worden bij de opleiding van deze doelgroepen.

Doelstelling 4 - Opleidingen voor veiliger evenementen.

Gemeentediensten:

We richten ons zowel naar de medewerkers van de loketten om onze procedures en samenwerking te verbeteren als naar de beleidsmedewerkers. We willen beide doelgroepen ondersteunen in hun specifieke rol. We werken voor de aanpak van de evenementen ook actief samen met de noodplancoördinatoren.

Organisatoren

Weten hoe je een evenement veilig organiseert en waarom we sommige zaken vragen vormen de basis voor de veiligheid van een evenement. We ondersteunen organisatoren via onze opleidingen die we samen met de gemeentebesturen willen organiseren. Deze opleidingen moeten de kwaliteit van de aanvragen verbeteren. Op basis van duidelijke aanvragen kunnen we goede afspraken maken. We leren de organisatoren ook een aantal basisprincipes op het vlak van (brand)veiligheid.

Politie

Sommige politiezones vragen naar informatie over de maatregelen die een organisator moet nemen. Het gebeurt dat de politie vragen heeft bij bepaalde vaststellingen. We zorgen ervoor dat de politiezones die hierin interesse hebben, meer inzicht verwerven.

Doelstelling 5 - Ondersteunen en Toezien

We ondersteunen exploitanten van publiek toegankelijke inrichtingen via de website www.ikcheckmijnzaak.be. Als gemeentebesturen dit wensen kunnen we hierin een stap verder gaan en opleidingen organiseren in samenwerking met het gemeentebestuur en/of belangenverenigingen. Door het uitreiken van attesten houden we deze materie levendig. Deze positieve manier van benaderen moet het vertrouwen verhogen en de drempel verlagen voor de exploitanten zodat ze indien nodig vragen stellen.

De Codex Welzijn op het Werk verplicht werkgevers om een interventiedossier op te maken. We ondersteunen hen met ons Digitaal InterventiePlatform. Zo kunnen zij op een makkelijke en efficiënte manier voldoen aan hun verplichtingen. Wij aan de andere kant krijgen bruikbare documenten die we ondertussen via een tablet op de plek van de interventie kunnen bekijken.

Via dezelfde toepassing zullen we ook de waterwinpunten en de punten—van-eerste-bestemming inventariseren. Deze fiches zijn belangrijk voor onze grootschalige inzet.

Doelstelling 6 - Wettelijke opdrachten

Advies - Voorbesprekingen - Controles

Belangrijk in dit kader zijn de interne opleidingen die we geven en de externe opleidingen die we volgen om bij te blijven met de nieuwste inzichten en dit ook te vertalen naar de werking van onze medewerkers.

Het controleren van de aanvragen voor omgevingsvergunning blijft de hoogste prioriteit al was het maar omdat dit aan termijnen gebonden is.

Ook controles in het kader van exploitatievergunningen krijgen de nodige prioriteit gezien het belang dat er is voor de continuïteit voor de exploitanten.

We starten met het monitoren van de termijnen en spreken onze mensen hierop aan.

Doelstelling 7 - Verbeteren samenwerkingen

Deze doelstelling ondersteunt en omkadert alle eerdere doelstellingen, maar geeft aan welke acties we op dit vlak concreet willen uitvoeren.

Hulpverleningszones

In Netwerk Brandweer en in het bijzonder met de andere zones in de provincie Antwerpen, evalueren we de politiereglementen voor de publiek toegankelijke inrichtingen met de intentie om in 2025, bij de start van een nieuwe beleidsperiode, een aantal verbeteringen voor te stellen.

Op het vlak van sensibilisatie werken we samen met zones binnen en buiten de provincie.

Gemeentebesturen

Alg Directeur en Managementteam

Op aangeven van een aantal besturen en op de zoneraaddag, zullen we aan de algemeen directeur een overzicht bezorgen van de contactpersonen die we hebben bij zijn diensten en die we zullen gebruiken. Daarnaast zullen we hem vragen om op het managementteam ons aanbod te komen voorstellen. Momenteel is het contact afhankelijk van de ambtenaar die gecontacteerd wordt, blijkbaar is er een draagvlak om dit naar het managementteam en de algemeen directeur te tillen.

Kabinet/Secretariaat

In het kader van exploitatievergunningen doet de brandweer controles en worden daarvan verslagen opgemaakt. Het komt de burgemeester toe om te bepalen wat de conclusie is, meestal gaat dit gepaard met de opmaak van een stappenplan. Sommige stappen kunnen door de gemeentelijke diensten opgevolgd worden, meestal is het aangewezen om de brandweer hierover te raadplegen. We zitten samen om te bekijken hoe we deze samenwerking kunnen verbeteren met respect voor elkaars bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Wij zullen de diensten hiervoor uitnodigen, maar gaan ook in op uitnodigingen van de gemeentebesturen om hierover toelichting te geven.

Noodplancoördinatoren

Noodplancoördinatoren zijn, wanneer er een ramp gebeurt, de rechterhand van de burgemeester. Op interventies wijzen zij de weg naar de juiste gemeentelijke diensten. We bekijken samen met hen in welke gevallen wij gemeentelijke diensten kunnen nodig hebben, zodat zij hierop voorbereid zijn. Zowel in voorbereiding van een evenement als op het veiligheidsoverleg tijdens het evenement, kunnen zij de burgemeester bijstaan of vertegenwoordigen. Op het moment van een incident zal de leiding opgenomen worden door een DirCpOps en kunnen zij de burgemeester bijstaan. We promoten echter ook dan de aanwezigheid van noodplancoördinatoren ter ondersteuning en aanvulling van de CpOps. We vragen gemeentebesturen om samenwerkingsverbanden op te zetten waardoor ze een permanentie en een aanwezigheid in de CpOps kunnen faciliteren. Ze kunnen hiervoor ook beroep doen op het ondersteuningsteam.

Ruimtelijke ordening

Omdat hun diensten moeten bepalen welke dossiers aan ons voorgelegd worden, is het aangewezen *om elke 2 jaar samen te zitten om deze werking te evalueren en toelichting te geven over de dossiers waar een advies van de brandweer aangewezen is en welke informatie daarvoor nodig is. Een toelichting over het normenboek hoort daar in elk geval bij.*

Huisvesting

Woningcontroleurs komen in contact met de brandweer naar aanleiding van interventies. We hebben onze mensen opleidingen gegeven en hebben intern een procedure opgesteld. Aangezien dergelijke noden zich meestal voordoen buiten de kantoren is het noodzakelijk om af te spreken wat we van elkaar kunnen verwachten.

Leefmilieu

Er werd door Netwerk Brandweer een Richtlijn opslag gevaarlijke goederen ingevoerd (6 december 2023). Het is belangrijk voor de milieudiensten om te weten in welke gevallen de aanvrager een risicoanalyse moet ter beschikking stellen om het dossier te kunnen beoordelen. Samen met de diensten zullen we hierover afspraken maken. Zij zijn vertrouwd met de indelingslijsten en evalueren deze steeds. Op basis hiervan kunnen zij de brandweer attent maken op relevante dossiers en zorgen dat deze dossiers volledig zijn wanneer ze voorgelegd worden aan de brandweer.

Net zoals noden op het vlak van huisvesting, worden we meer buiten de kantooruren dan tijdens de kantooruren geconfronteerd met vervuiling door asbest, lozingen in bodem, water of lucht, ... Afspraken over samenwerking en wat we van elkaar kunnen verwachten worden gemaakt.

Mobiliteit

De mobiliteitsdiensten van de gemeente zijn belangrijk om mee de impact van de inname van de openbare weg op de werking van de brandweer in te schatten. Wanneer moet de brandweer wel of niet geïnformeerd worden. We zullen vastleggen welke wegen kritisch zijn en hierover de mobiliteitsdiensten informeren.

Lokale economie

Op vraag van gemeentebesturen controleren wij publiek toegankelijke inrichtingen. Maar we kunnen de exploitanten ook ondersteunen met opleidingen. De gemeentelijke diensten kennen het terrein en de organisaties die hierop actief zijn. Zij zijn het meest geschikt om de opleidingen in te richten. Samen met de gemeentebesturen promoten we de website ikcheckmijnzaak.be onder andere door het uitreiken van de certificaten en te zorgen voor voldoende pers aandacht bij deze uitreikingen.

Evenementenloketten

We beschouwen hen als onze frontoffice in de ondersteuning van de organisatoren. Zij zijn het eerste aanspreekpunt voor de organisatoren. Wij ondersteunen de mensen die deze loketten bemannen en

bieden hen opleidingen aan over hoe aanvragen ingediend kunnen worden en welke informatie daarbij belangrijk is.

Toerisme

De wetgeving toeristische logies is in 2023 gewijzigd. Dit vraagt aanpassingen voor de dossierbehandelaars bij de brandweer, maar roept ook vragen op bij de exploitanten. *Indien hierover vragen zijn, kan Brandweer Zone Rand helpen om deze te beantwoorden.*

Sociale Zaken

Samen met de dienst organiseren we opleidingen voor de maatschappelijk assistenten en de huishulpen en poetsdiensten.

Jeugd

Samen met de jeugddiensten organiseren we opleidingen voor jeugdbewegingen en jeugd- en jongerenorganisaties over de basis brandveiligheid en over de veiligheid van jeugdlokalen, mogelijk ook kampen.

Onderwijs

Op de overlegmomenten voor de scholen, stellen we onze Brandweer Bolderkar voor de kleuters, Vuur voor de lagere school, BeFireSafe@school en de gevaren van vuurwerk voor het middelbaar onderwijs.

Sector

Oscare - Oscare beschikt over een opleiding voor kinderopvang, we bekijken samen met hen op welke manier we hieraan mee kunnen samenwerken, maar bespreken ook onze volledige werkingen om te bekijken waar we elkaar kunnen ondersteunen of versterken.

LeefBrandveilig is gelieerd aan Oscare en ondersteunt ons vooral met de ontwikkeling van allerlei beeldmateriaal. Samen met de verbetering van de samenwerking met Oscare, willen we ook deze samenwerking verbeteren.

De ervaring met de samenwerking met Ambrassade (koepel Vlaams Jeugdwerk) en Bataljong (koepel van de Vlaamse Jeugdamttenaren), willen we gebruiken om ook in te zetten op andere gebieden. Mogelijk kunnen we met hen ook stappen zetten op het vlak van vuurwerk.

Derden

Waar gemeenten geen aanbod hebben van poetshulp, huishulp of familiehulp, zullen we naar andere organisaties stappen die dit wel in onze gemeenten aanbieden.

Doelstelling 8 - Evalueren werking

Retex - Leren van Brand

We kunnen uit al onze interventies leren, maar starten doen we met onze brandinterventies.

We bereiden in 2024 een werking voor die ervoor moet zorgen dat de ervaringen uit interventies niet verloren gaan, maar verspreid worden over en ter beschikking zijn van heel de organisatie. Men noemt dit Retex wat staat voor 'Return of EXperience', praktisch betekent dit dat we op zoek gaan naar een antwoord op de vragen:

- Doen we de juiste dingen?
- Doen we de dingen juist?
- Zoeken naar opportuniteiten

We volgen wat in andere zone's en van Netwerk Brandweer gebeurt op het vlak van brandanalyse wat voor preventie essentieel is om de werking te kunnen evalueren.

Organisatie van de directie

Structuur

We trachten supervisors zo in te zetten dat zij bereikbaar zijn voor de behandelaars, kapt Bruno Weyers in het noordwesten, kapt Jan Van Roey in het noorden, Lt Philip De Vos in het oosten en noordoosten, Niki Janssens in het zuidwesten en westen.

De houders van brevetten PREV-2 en PREV-3, deskundigen en specialisten en in hoofdzaak leden van het hoger kader, zetten we zonaal in. Zij worden ingezet voor de omgevingsvergunningen, grotere evenementen en controles in het kader van exploitatie.

De houders van het brevet PREV-1, leden van het middenkader en assistenten brandpreventie, zetten we zo veel mogelijk lokaal in. Zij zijn cruciaal voor de sensibilisatie en worden ingezet voor de controle van de kleinere evenementen en PTI's.

Het is noodzakelijk om in alle posten over voldoende mensen te beschikken, aangezien we alle burgers dezelfde diensten willen aanbieden. Het aantal mensen staat in verhouding tot de opdrachten die we aan het bestuur in die respectieve gemeenten dienen te leveren.

Opleidingen

We organiseren bijscholing voor de houders van brevetten PREV-1 en PREV-2 bij wijzigingen in de wetgeving. We organiseren overlegmomenten om ervaringen uit te wisselen en inzichten te delen.

Ondersteuning

De uitleendienst bevat essentiële onderdelen op het vlak van sensibilisatie en wordt daarom door risicobeheersing georganiseerd, maar ook het promotiemateriaal van Brandweer Zone Rand wordt hierbij ondergebracht.

Publiciteitsborden ondersteunen de campagnes. We plaatsen deze bij voorkeur aan de kazerne, maar waar dit niet aangewezen is omwille van de beperkte impact zoeken we met de gemeentebesturen naar meer geschikte locaties.

We onderzoeken in welke mate een demostand ter plaatse of mobiel aangewezen is. We kijken hiervoor ook naar het buitenland en naar VR in voorbereiding van een voorstel voor de volgende beleidsperiode.